Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate maĭ primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 205. **Braşovŭ, Duminecă 18 (30) Septemvre** **1888.**

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóieĭ nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe treĭ lunĭ 3 fl.
pe şése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate:
pe treĭ lunĭ 10 francĭ,
pe şése lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face maĭ uşorŭ şi maĭ repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, să binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazeteĭ Transilvaniei".

Cum se contradicŭ şoviniştiĭ.

(Articolŭ finalŭ).

Braşovŭ, 17 Sept. v.

Şoviniştii dela „Pesti Naplo" făcêndŭ imputărĭ naţionalităţilorŭ, că sprijinescŭ guvernulŭ la alegerile dietale şi că lucréză astfelŭ încâtŭ facŭ imposibilŭ oposiţiunei maghiare de a le ajuta şi atuncĭ, când ar trebuĭ sĕ le ajute, admitŭ indirectŭ, că naţionalităţile forméză individualităţĭ deosebite naţionale în statŭ şi le atribue unŭ cercŭ órecare de liberă mişcare şi manifestare a voinţii lorŭ în viaţa publică.

Căcĭ este învederatŭ, că numai în acelŭ casŭ póte fi trasŭ la rĕspundere cineva, décă fapta ce a comis'o a fostŭ efluxulŭ liberei sale voinţe şi décă i-a fostŭ dată posibilitatea de a-o încungiura.

Contradicerea cea mare în care se află „Pesti Naplo" în urma acestor învinuirĭ, cu sine însuşĭ nu mai puţinŭ ca şi cu starea reală a lucrurilorŭ, resultă chiar din afirmările sale, cu care încheiă articululŭ sĕu din vorbă.

Credêndŭ că a găsitŭ mijloculŭ pentru a resolva cestiunea naţionalităţilorŭ, „Pesti Naplo" constată unŭ faptŭ de cea mai mare gravitate. „Pe terêmulŭ justiţiei şi alŭ administraţiei", dice elŭ, „*se face adĭ deosebire între Maghiarĭ şi naţionalităţĭ*", acésta deosebire trebue sĕ inceteze, atuncĭ tóte vorŭ fi bune şi naţionalităţile nu vorŭ mai avé causă de nemulţămire.

Décă prin urmare — după însăşĭ mărturisirea lui „Pesti Naplo" — se face deosebire în justiţiă şi administraţiă între Maghiarĭ şi naţionalităţile nemaghiare, atuncĭ de ce se mai miră dumnealorŭ, că în ţinuturile lócuite de Nemaghiarĭ guvernulŭ îşĭ scóte candidaţii sĕĭ la alegerile dietale?

Colónele lui „Pesti Naplo" au fostŭ pline la fiăcare alegere de plângerĭ asupra pressiunilorŭ, abusurilorŭ şi coruperilorŭ ne mai audite ale guvernului. Asemenea le este bine cunoscutŭ celorŭ dela „Pesti Naplo", că din causa posiţiunei privilegiate, ce o ocupă în administraţia publică a statului elementulŭ dela putere, întregŭ aparatulŭ electoralŭ se află în mânile guvernului: elŭ alege comisiunile electorale, elŭ candidéză, elŭ conduce actulŭ electoralŭ, elŭ supraveghiéză şi esecută totulŭ. Unde rĕmâne în astfelŭ de împrejurărĭ libertatea electorală a naţionalităţilorŭ?

Abstrăgêndŭ dela pasivitatea Românilorŭ din Ardealŭ, care îşĭ are motivele sale chiar în situaţia tristă, ce-o desfăşură „Pesti Naplo", întrebămŭ: cum şi unde mai potŭ rĕuşi naţionalităţile cu candidaţii lorŭ la alegerĭ, când se face deosebire între dreptulŭ lorŭ electoralŭ şi acela alŭ Maghiarilorŭ şi alŭ creaturelorŭ guvernului, şi când se instaléză în comiţiele electorale forţa brutală?

Chiar şoviniştii dela fóia memorată recunoscŭ, că statulŭ ungurescŭ astădĭ nu este unŭ adevĕratŭ statŭ alŭ dreptului, recunoscŭ că trăndăvia şi demoralisaţia în administraţiă este isvorulŭ nemulţămirilorŭ şi agitaţiunilorŭ în sînulŭ naţionalităţilorŭ, cărora li se mĕsură cu altă mĕsură. De ce nu se mărginescŭ dér a combate acéstă calamitate lovindŭ în aceia, carĭ i-au datŭ nascere, şi de ce vreau sĕ arunce tótă vina în spinarea naţionalităţilorŭ asuprite şi desmoştenite?

Incercat'au óre vr'odată cei din oposiţiunea maghiară sĕ ajute naţionalităţilorŭ, celŭ puţinŭ în ceea ce privesce libera esercitare a dreptului lorŭ electoralŭ? De ar fi făcut'o acésta aveau celŭ puţinŭ óre care îndreptăţire de a le dice: v'amŭ sprijinitŭ şi n'aţĭ sciutŭ sĕ apreţiaţĭ sprijinul nostru!

Dér şoviniştii dela „Pesti Napló", cu tóte că n'au făcutŭ nimicŭ spre a îndrepta lucrurile şi spre a câştiga pe naţionalităţĭ pentru maghiarimea cea maiorisată de guvernŭ, se credŭ în îngâmfarea lorŭ capabilĭ de a resolva cestiunea naţionalităţilorŭ de aicĭ încolo, după următórea recetă:

„Statulŭ sĕ se prefacă într'unŭ statŭ alŭ dreptului în înţelesulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului; justiţia sĕ fiă esemplară, administraţia punctuala, grabnică şi cinstită; sĕ se facă o bună politică comercială şi economică şi dările sĕ se încaseze în modŭ echitabilŭ".

Ei bine, cu cine sĕ se facă aceste minunĭ, décă naţionalităţile nu vorŭ înceta de a representa o clasă de cetăţenĭ de a doua mână, ér Maghiarii vorŭ continua a fi cetăţenii privilegiaţĭ ai statului?

Cum vomŭ puté avé vreodată o administraţiă punctuală, grabnică şi cinstită, până când Maghiarulŭ mai puţinŭ punctualŭ, grabnicŭ şi cinstitŭ va fi în totdeauna preferitŭ Nemaghiarului cu calităţĭ superióre?

Şoviniştii ungurĭ nu vĕdŭ că rĕulŭ nu se póte stîrpi decâtŭ delăturândŭ isvorulŭ luĭ adevĕratŭ.

Rĕulŭ este şi remâne deosebirea ce se face între Maghiarĭ şi naţionalităţĭ. Nu justiţia şi administraţia va puté vreodată delătura acestŭ rĕu, ci numai şi numai egala îndreptăţire politică şi naţională.

Nemaghiarulŭ trebue sĕ fiă mai întâiu în tóte privinţele egalŭ îndreptăţitŭ cu Maghiarulŭ. Atuncĭ şi numai atuncĭ vomŭ puté avé o justiţiă esemplară şi o administraţiă punctuală, grabnică şi cinstită!

DIN AFARĂ.

O telegramă din Sofia, cu data de 18 Sept., anunţase că *Bulgarii*, locuitorĭ în Constantinopolŭ, ca representanţĭ ai *populaţiunii din Macedonia*, au adresatŭ în terminĭ energicĭ o scrisóre memorială către marele vizirŭ, în care ei pretindŭ esecutarea reformelorŭ în Macedonia, fixate în tractatulŭ dela Berlinŭ. Cuprinsulŭ acestei scrisorĭ memoriale este aprópe cunoscutŭ. Plângerile Bulgarilorŭ se referescŭ mai multŭ la dependinţa lorŭ bisericéscă de episcopii şi preoţimea grecéscă, carĭ încércă, ca cu ajutorulŭ învĕţătorilorŭ grecĭ sĕ răpéscă Bulgarilorŭ Macedonenĭ naţionalitatea şi sĕ-i facă Grecĭ. Nu se va confunda înţelesulŭ acestei scrisorĭ memoriale cu acela alŭ articolului diarului „Svoboda" despre plângerile Bulgarilorŭ Macedonenĭ. Cine suntŭ înse „acei locuitorĭ Bulgarĭ din Constantinopolŭ", carĭ îşĭ însuşescŭ dreptulŭ de a vorbi în numele Bulgarilorŭ din Macedonia? Óre sĕ fiă aceştia d-lŭ Zankow şi partisanii sĕi? Domnulŭ Zankow a fostŭ în Kiew, de unde a adusŭ instrucţiunile „comitetului de binefacerĭ rusescŭ", scrisórea memorială a locuitorilorŭ bulgarĭ din Constantinopolŭ va da probabilŭ nascere la nouĕ încurcăturĭ şi se crede, că are de scopŭ a strica buna ordine, ce domnesce de presentŭ în Bulgaria fiindŭ o mină pusă de intriga rusécă.

*

Congresulŭ *liberilorŭ cugetătorĭ* din *Lüttich* a protestatŭ în contra manifestărilorŭ clericale făcute în favórea *puterii lumescĭ a Papei* şi a adresatŭ o depeşă ministrului-preşedinte italianŭ *Crispi*, în care felicită guvernulŭ italianŭ pentru

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(2)

Istoriculŭ clădirii scólelorŭ române din Braşovŭ.

(Fine.)

Până séra în acéstă di (17 Sept.) totulŭ era gata pentru punerea petrei fundamentale. Planulŭ scólei, gravatŭ de mine pe o lespede de cositorŭ, documentulŭ cu subscrierile binefăcĕtorilor şi tubulŭ de tinichea în care sĕ se puna aceste obiecte. Au mai adusŭ unii din cetăţenĭ şi câteva monete, înse nu din anulŭ 1851, căcĭ nu s'au putută procura de nicăirĭ fiindŭ lipsă completă de monetă, aşa încâtŭ bancnotele de 1 fl se făceau, adecă se rupeau în patru, care părţimĭ valorau ¼ florinŭ.

Duminecă 17 (29) Septemvre s'a servitŭ liturghia de către P. S. Sa Episcopulŭ Andreiu Şaguna. La 10 óre diminéţa a plecatŭ procesiunea dela biserica cea mare a S. Nicolae: Episcopulŭ, cu toţi preoţii din Braşovŭ şi de prin prejurulŭ Braşovului în ornatele de mare ceremoniă până la loculŭ clădireĭ. Aicĭ a fostŭ primită procesiunea cu marşŭ naţionalŭ (alŭ Jianului) română de musica militară în mare ţinută. Câtŭ e de întinsŭ loculŭ de dinaintea scóleĭ (Grôverĭ) era acoperitŭ de publicŭ din tóte clasele poporului. Pe acelŭ locŭ era ridicatŭ unŭ cortŭ grandiosŭ sub care s'a sfinţitŭ apa, şi dinaintea cortului o tribună înaltă pentru a se pronunţa cuvêntărĭ; şi lângă tribună o masă pe care se aflau tóte cele trebuinciose, pentru a se pune în pétra fundamentală, şi anume: pe o perină roşiă (de catifea) şi albastră, ornată cu firŭ de aurŭ (treicolóre naţională) era ciocanulŭ şi mistria (lingura, séu lopăţica) suflate au argintŭ. Unŭ tubŭ de tinichea spre a se pune planulŭ săpatŭ pe lespedea de cositorŭ; documentulŭ istoriei clădireĭ scólelorŭ şi alte materii trebuinciose la acéstă operaţiune.

Loculŭ punereĭ petreĭ fundamentale era conservatŭ liberŭ şi încunjuratŭ de unŭ spalirŭ de soldaţĭ în mare ţinută (în paradă). Prin prejurŭ erau următórele branşe şi autorităţĭ:

Corpulŭ oficerilorŭ din garnisónă; Corpulŭ Magistratualŭ; Corpurile profesorilorŭ dela gimnasiele: românescŭ, catolicŭ şi luteranŭ, cum şi ale scólelorŭ normale séu primarĭ; Preoţimea tuturorŭ confesiunilorŭ din Braşovŭ şi de prin prejurulŭ Braşovului; Căpitania oraşului; Direcţiunea financiară; amploiaţii 30 malĭ (Dreisigst-Amt); Gendarmeria; Companiile negoţătorescĭ: română şi săséscă; Camera comercială; Greuz-Comando etc. etc.

După sfinţirea apei, a stropitŭ Episcopulŭ cu apă sfinţită loculŭ punereĭ temeliei şi pétra fundamentală şi pe publicŭ. După aceea a intratŭ Episcopulŭ în şanţulŭ temeliei şi architectulŭ dându-i mistria (lopăţica) mai susŭ amintită, care se afla pe perina de catifea, a luat cu dênsa mortariu (varŭ amestecatŭ cu nisipŭ) şi a pusŭ mortariulŭ în loculŭ petreĭ; apoĭ lucrătorii aşedândŭ pétra la locŭ, architectulŭ i-a datŭ ciocanulŭ de pe perina cu care Episcopulŭ a făcutŭ treĭ loviturĭ în pétra fundamentală, care operaţiune o repetară toţĭ preoţii de faţă.

După terminarea acestei forme, Episcopulŭ se suĭ pe tribuna citată mai susŭ şi a ţinutŭ o cuvêntare bine simţită pentru acéstă ocasiune. După Episcopŭ, a rostitŭ de pe tribună profesorulŭ Gavrilŭ Munteanŭ, o cuvêntare potrivită solemnităţeĭ din acea dişi cu scopulŭ scóleĭ. Acestuia i-a urmatŭ d-lŭ prof. Iacóbŭ Mureşianu, care a declamatŭ în genunchĭ o odă în limba latină dedicată binefăcĕtorilorŭ, apoi d-lŭ Notariu alŭ comunei Zărnescĭ I. Meţianu astădĭ, episcopŭ în Aradŭ, care a declamatŭ asemenea o poesiă pentru binefăcĕtorĭ; şi spre încheiere D-lŭ profesorŭ Belisimŭ a declamatŭ unele poesii în limba română compuse de neuitatulŭ bardŭ alŭ Transilvaniei Andreiu Mureşianu, anume pentru aceea solemnitate, şi din care s'a împărţitŭ la toţĭ cei presenţĭ câte unŭ exemplarŭ.

Tótă acéstă ceremoniă a fostŭ acom-

atitudinea sa energică față cu pretensiunile privitóre la restabilirea puterii lumescĭ papale. D-lŭ Crispi rĕspunse printr'o telegramă în care dice: „Felicitările congresului liberilorŭ cugetătorĭ au o importanță cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ ele vinŭ după manifestațiunile clericale, carĭ dorescŭ restabilirea puterii lumescĭ a Papei, a espresiunei celei mai înalte a domnirei feudale; domnirea preoților însémnă nu numai sclăvia poporului, care e printr'însa condamnatŭ a fi guvernatŭ de străinĭ, ci și sclăvia cugetării omenescĭ. Italia, prin aceea, că a luatŭ în posesiune Roma, care îi compete în puterea dreptului naționalŭ, șĭ-a ajunsŭ *scopulŭ* celŭ mai înaltŭ, ce l'au urmăritŭ din seculului alŭ 16-lea revoluțiunile națiunilorŭ celorŭ marĭ din Europa.

Din Bulgaria.

Din Constantinopolŭ se scrie diarului „Correspondance de l'Est:"

Mĕ credŭ datorŭ d'a mĕ face, sub tótă reserva, ecoulŭ unui sgomotŭ fórte acreditatŭ p'aci, și anume că d. Nacevicĭ, ministrulŭ de finanțe din Bulgaria, în timpulŭ aflărei sale la Constantinopolŭ, a înmânatŭ marelui vizirŭ o scrisóre din partea principelui Ferdinandŭ la adresa Sultanului. In acéstă scrisóre, care se dice că este făcută în terminii cei mai respectuoșĭ și mai curtenitorĭ, principele, care domnesce peste Bulgarĭ, ar face cunoscutŭ că peste puținŭ dênsulŭ póte sĕ fiă pusŭ în necesitate d'a ceda sentimentului naționalŭ și d'a proclama completa independență a Bulgariei, bine înțelesŭ cu Rumelia Orientală împreună, luândŭ titlu de rege.

Étă ceea ce se vorbesce și ceea ce eu nu potŭ garanta, dér ceea ce potŭ sĕ afirmŭ este, că d. Nacevicĭ în întrevederile sale cu marele vizirŭ și cu ministrulŭ afacerilorŭ streine a abordatŭ de mai multe orĭ cestiunea declarândŭ, că décă Pórta nu va observa fată cu guvernulŭ bulgarŭ atitudinea cea mai amicală și mai corectă, principele nu va hesita d'a ceda dorinței naționale și va rupe ultimele legăturĭ care ținŭ principatulŭ lângă puterea suzerană. Potŭ sĕ adaugŭ că este cuvinte, când fură spuse unui omŭ politicŭ fórte distinsŭ din Turcia, acesta a rĕspunsŭ suridêndŭ: „Décă Bulgarii ar sci câtŭ ne este nouĕ de egalŭ, în fondŭ, acestŭ lucru, nu ne-ar mai supĕra cu asemenea discursurĭ.". Și în adevĕrŭ, pentru Turcĭ este cu desĕvêrșire egalŭ décă Bulgaria va fi independentă séu vasală, principatŭ séu regatŭ; pentru că în ceea ce privesce pe Turcia, acéstă provincia nu mai esistă.

„Patrioții" se luptă cu fantomele.

„Ellenzek", în articululŭ sĕu de fond dela 22 Septemvre, întitulatŭ „*Alszakál és politika*" (Barbă falsă și politică) vré sĕ arate, că nu numai Românii din Ardealŭ ar unelti contra statului maghiar, ci și confrații lorŭ din România. Étă ce spune fóia șovinistă:

Românii din Ardealŭ stau în înțelegere cu cei din România nu numai prin scrisorĭ, ci și prin convenirĭ și prin întrunirĭ secrete, în carĭ se țesŭ planurile de subminare contra statului maghiarŭ. Despre acéstă s'a „convins" „E-k" dela unŭ amicŭ alŭ sĕu din România, care 'i împărtășesce, că în 29 luna trecută a călĕtoritŭ cu trenulŭ dela Bucurescĭ la Pitescĭ, în acelașĭ vogonŭ cu unŭ Alexandru Ciurcu, despre care spune, că ar fi fostŭ odată profesorŭ la gimnasiulŭ românŭ din Brașovŭ, de unde, fiindŭ pensionatŭ în urma purtărei sale daco-romaniste, s'a strămutatŭ la Pitescĭ, unde redigează unŭ diarŭ. In calitatea acésta așa multŭ a agitatŭ contra statului maghiarŭ, încâtŭ guvernulŭ ungurescŭ s'a vĕdutŭ necesitatŭ sĕ céră dela guvernulŭ românŭ espulsarea lui, ceea ce s'a și făcutŭ. Cu tóte acestea însĕ, Ciurcu locuesce acuma în Pitescĭ, de unde face din când în când escursiunĭ de natură politică în Ardealŭ; pentru a nu fi prinsŭ, îșĭ pune barbă și mustețe false și ascundêndu-se sub acestea, îșĭ continuă agitațiunile sale politice.

D-lŭ Ciurcu, continuă fóia ungurésca, umblă adeseorĭ pe teritoriulŭ ungurescŭ și încă de ordinarŭ îșĭ face călĕtoria pe la pasulŭ dela Câmpulungŭ, unde trece pe teritoriulŭ ungurescŭ fără pașaportŭ. Dlŭ Ciurcu sĕ fi spusŭ unorŭ soțĭ de călĕtoria ai sĕi, că în 14 Augustŭ a ținutŭ cu mai mulțĭ corifei valahĭ din Ardealŭ o conferință secretă într'unŭ locŭ ascunsŭ din muntele Detunata și că la finea lui Augustŭ era fixată a doua conferință secretă, asemenea într'unŭ locŭ secretŭ din pasulŭ Timișului, unde d-lŭ Ciurcu s'a și dusŭ în 29 Augustŭ, trecêndŭ pe la Câmpulungŭ.

„Ellenzek" nu se îndoesce nicĭ decum, că scopulŭ acestorŭ conferințe secrete este continuarea *lucrărilorŭ de subminare contra statului ungarŭ* etc. etc.

Ce valóre au aceste asigurărĭ ale fóiei șoviniste se póte vedé din faptulŭ, că „conspiratorulŭ" A. Ciurcu n'a fostŭ niciodată profesor în Brașov, n'a redigiat niciodată diar în Pitescĭ, nu locuesce în acest oraș, ci se află de presentŭ în Parisŭ și prin urmare îi este peste putință de-a se preumbla prin Ardealŭ cu „barbă și mustețe false."

Multe fantome li se mai arată șoviniștilorŭ!

Mĕsurĭ pentru împiedecarea emigrațiunilorŭ.

Se scrie din Viena, că ministrulŭ de interne austriacŭ a datŭ o circulară către locoteninței țĕrei, prin care atrage atențiunea acestora asupra uneltirilorŭ de emigrațiunĭ ce se facŭ de către agenții marilorŭ societățĭ de navigațiune, anume de către agenții societății de navigațiune Hamburg-Americane și ai societății „Lloyd"-ului, deórece în Austria și în Ungaria amăgirile poporului pentru a emigra au începutŭ sĕ ia unŭ caracterŭ fórte seriosŭ.

In circulara acésta se accentuéză mai vêrtosŭ împrejurarea, că căpitănatului orășenescŭ din Budapesta i-a succesŭ a se convinge despre uneltirile păgubitóre ale acelorŭ agențĭ, carĭ umblă sĕ amăgéscă mai vêrtosŭ pe poporulŭ, rĕmasŭ de altmintrelea îndĕrĕtŭ în privința culturală, din comitatele nordice ale Ungariei, făcêndu-lŭ sĕ emigreze în masse în America.

Agenții aceștia șĭ-au pusŭ ochii mai vêrtosŭ pe tinerii viguroșĭ și capabilĭ de muncă, precum și pe aceia, carĭ arŭ voi sĕ fugă de cătănia.

De vreme ce legile ungurescĭ nu permitŭ a se face pe teritoriulŭ ungurescŭ astfeliu de uneltirĭ de profesiune pentru mijlocirea emigrațiunilorŭ, aceste uneltirĭ au începutŭ a se face prin agenții așa numitelorŭ „birourĭ de călĕtorii" din Austria și Germania. Aceștĭ agențĭ îșĭ au subagenții lorŭ în Ungaria și astfeliu desvóltă din Viena o activitate fórte estinsă.

Remarcabilŭ este cu deosebire biroulŭ de călĕtorii așa numitŭ „Anchor-Line", alŭ căruia agentŭ principalŭ Paar Alfons, împreună cu unŭ altŭ agentŭ alŭ societății „Lloyd"-ului au mărturisitŭ, că dela 1 Ianuarŭ a.c. încóce au avutŭ unu câștigŭ de 6000 fl pentru 900 emigranțĭ câștigațĭ de ei.

Se amintesce încă despre o a treia agentură, ce-pórtă numele de „Schencker et Comp." și care se află în Ungaria. In fine se amintesce despre unŭ agentŭ din Viena, cu numele F. Missler; care a scrisŭ tuturorŭ învĕțătorilorŭ poporalĭ din comitatulŭ Bars, îndemnându-i sĕ'ĭ trimită călĕtorĭ pentru America și promițêndu-le pentru acésta o anumită recompensă.

Tóte aceste date guvernulŭ ungurescŭ le-a împărtășitŭ pe cale oficială cu ministrulŭ de interne austriacŭ.

SCIRILE DILEI.

Kulturegyletulŭ ardelenescŭ inundéză țera și lumea cu apelurile lui, pe carĭ nimenĭ nu le mai cetesce. Cu data de 12 Septemvre comitetulŭ dirigentŭ alŭ reuniunei a adresatŭ unŭ apelŭ înfocatŭ „către fetele Ungariei", ca sĕ contribue și ele pentru scopurile maghiarisării. In aceeașĭ di a îndreptatŭ unŭ apelŭ către tótă obștea comitatelorŭ și a orașelorŭ, în fine în 18 l. c. a debutatŭ c'unŭ apelŭ deosebitŭ la adresa institutelorŭ de banĭ, a reuniunilorŭ și societăților pe acțiunĭ din Ungaria cu rugarea sĕ ofere sprijinulŭ lorŭ materialŭ pentru înaintarea scopurilorŭ kulturegyletiste. Fiecare din aceste apelurĭ s'a tipăritŭ în câte 20,000 de esemplare. — Pĕcatŭ de hărtiă!

***

Noulŭ ministru de culte și de instrucțiune ungurescŭ, contele *Albin Csaky*, a depusŭ în 26 l. c. la amédŭ în Gödöllö jurămêntulŭ ca ministru în mânile Majestății Sale. Formula jurămêntului a cetit'o șefulŭ de secțiune Papay.

***

Ca *o ilustrațiune a administrațiunei publice din comitatulŭ Mureșŭ-Turda* 'i se comunică lui „Ellenzék" următórele douĕ casurĭ: Unŭ Sĕcuiu, cu numele Kovács D. Iozsef, plătesce fisolgăbirĕului din Nyaradszereda o amendă în banĭ, ce cu causă orĭ fără causă s'a dictatŭ asupra lui. Fisolgăbirĕulŭ ia banii dela Sĕcuiu, îi dă chitanță, 'i strînge mâna și-șĭ ia adio dela el cu cuvintele: „*Acum trăéscă partida stângă!*" — Altŭ casŭ: Locuitorului Nagy Lazar și soților sĕi 'i s'a cetitŭ în presența mai multorŭ sute de ómenĭ o sentință împovorătóre, ce fisolgăbirĕulŭ din Ny. Szereda a adus'o asupra locuitorilorŭ în privința afacerilorŭ administrative ale comitatului. Poporulŭ amărîtŭ insinuă recursŭ; fisolgăbirĕulŭ numitŭ 'i „liniștesce" cu cuvintele: „Zadardicŭ este orĭ ce recursŭ, vețĭ avé sĕ plătițĭ pedépsa și spesele; trăéscă partida stângă!" Corespondentulŭ lui „E.-k." termină cu cuvintele: „*Étă o bucată de Asiă în Ungaria!*"

***

Din Szekelyudvarhely se raportéză lui „Ellenzék", că locutenentulŭ *Alexandru Holumek* din regimentulŭ de infanteriă Nr. 82, din incidentulŭ unei discuțiunĭ politice ce a avut'o cu ocasiunea unei serate musicale ar fi rostitŭ următórele cuvinte: „*Statŭ ungurescŭ nu esistă, nu esistă armată ungurésca, nu cunoscŭ rege maghiarŭ*". Pe lângă astea spune „E.-K.", că oficerulŭ ar fi începutŭ sĕ înjure pe domnitorulŭ. La provocarea, ca sĕ părăséscă societatea, oficerulŭ a scosŭ sabia. In cele din urmă totușĭ, dice numita fóiă maghiară, oficerului 'i s'a datŭ drumulŭ pe ușă afară.

***

Sub titlulŭ: „*Misiunea națională a Rusiei și mijlócele pentru realisarea ei*", a apărutŭ de curêndŭ o broșură rusésca, în care se dice, că Rusia se află în ajunulŭ unei crise și că diplomația rusă trebue sĕ se arate mai energică. Liga de pace, dice autorulŭ broșurei, e îndreptată contra Rusiei și trebue sĕ se alcătuiéscă o contraligă, în care sĕ între și *România* și chiar și Germania. Neapĕratŭ, că *Austro-Ungaria trebue nimicită* ca statŭ și domnia Rusiei asupra tuturorŭ popórĕlorŭ slave trebue sĕ se realiseze. In totalŭ, broșura e o nouă manifestațiă panslavistă și tendința sa e sĕ întăréscă în Rusia cuvêntulŭ în favórea unei politicĭ de acțiune.

***

Unŭ anonimŭ maghiarŭ a înființatŭ o fundațiune de 42,000 fl. cu scopulŭ, ca interesele acestei fundațiunĭ sĕ se foloséscă pentru împedecarea emigrațiunei Sĕcuilorŭ, colonisarea ciangăilorŭ din Moldova și Bucovina, mai vîrtosŭ însĕ pentru înființarea unui institutŭ de caritate în Aiudŭ.

***

„Epoca" scrie: „Aflămŭ dintr'o sorginte autorisată, că *guvernulŭ bulgarŭ* a reușitŭ sĕ facă unŭ *împrumutŭ de 1,000,000.* Acéstă sumă în mare parte este dată de trei bancherĭ din Bucureșcĭ și unulŭ dela Viena. Convenția de împrumutŭ a fostŭ semnată Duminică la Rusciucŭ."

***

In *Rusia* au fostŭ conchemațĭ *reserviștii* la esercițiile de arme. De când s'a introdusŭ serviciulŭ militarŭ obligatorŭ pentru toțĭ în Rusia, numai de douĕ orĭ, acum și în anulŭ trecutŭ, s'au conchiematŭ reserviștii. Numĕrulŭ reserviștilorŭ

---

paniată de resunetulŭ pușcăturilorŭ cu piue, carĭ se esecutau de către artileriștĭ imperialĭ.

După terminarea solemnității, s'a întorsŭ procesiunea érășĭ la biserică fiind acompaniată de bubuitulŭ piuelorŭ, de marșurĭ naționale executate de musica militară, și de sunetulŭ clopotelorŭ.

La douĕ óre deteră d-nii negutătorĭ o masă splendidă în onórea dilei și a episcopului Șaguna. La acéstă masă au fostŭ chiămațĭ fruntașii tuturorŭ corpurilorŭ citate mai susŭ, șefii autorităților și corpulŭ profesoralŭ împreună cu conducĕtorii edificărei scólei, cu totulŭ ca la 100 persóne în localulŭ scólei române.

Localulŭ era decoratŭ frumosŭ cu ghirlande de florĭ, cu portrete, cu draperii și steagurĭ în tricolorŭ naționalŭ. Intr'o nișă (firidă) era modelulŭ scólei în proiectŭ făcutŭ de zaharŭ (nu-mĭ aducŭ aminte de cine executatŭ;) deasupra portretulŭ M. Sale a împĕratului Franciscŭ Iosifŭ, decoratŭ cu trofee; prin prejurŭ: portretele Alteței Sale Guvernatorului civilŭ și militarŭ, prințulŭ Schwarzenberg, a Episcopului Șaguna, a lui Iancu, Radetzky și Schlick, și a altora mulțĭ, tóte decorate cu draperii și ghirlande.

Se înțelege de sine, că masa a fost abundantă în mâncărĭ și vinurĭ.

Dinaintea localului acestei mese au fostŭ aședate piuele manipulate de artileriscĭ, și sub unŭ cortŭ musica militară care esecuta diferite piese între carĭ marșurĭ române și „Romana."

La fiăcare toastŭ, ce s'a ridicatŭ, musica întona fantare potrivite toastelorŭ și persónelorŭ cărora erau menite toastele; și piuele bubuiau de rĕsunau dealurile și munții, ce încingŭ și încoronéză orașulŭ Brașovŭ.

Dér toastele urmândŭ cam repede unulŭ după altulŭ, artileriștii grăbindu-se cu umplerea piuelorŭ, s'a întêmplatŭ și o catastrofă fórte regretabilă.

Se vede că una din piue nu a fost destulŭ de curată, mai rĕmâindŭ o scânteiă din tărîțele de lemnŭ, ce se punŭ pe porția de pulbere de pușcă, și cum erau doi artileriștĭ plecațĭ preste piue spre a turna prafulŭ de pușcă deodată s'a aprinsŭ totŭ pachetulŭ de prafŭ din mâna lorŭ, și i-au arsŭ pe ambi artileriștĭ pe întréga parte din fată: obrazŭ, peptŭ și pântece, ardêndŭ uniforma cea grósă văpuită, până la carne, încâtŭ erau numai o rană teribilă dela frunte până la mijloculŭ corpului. In starea acésta îngrozitóre, au săritŭ repede în valea de alăturĭ și s'au culcatŭ cu fața în josŭ dealungulŭ în apă. De aicĭ s'au transportatŭ imediatŭ la spitalulŭ militarŭ, unde, sêrmanii, au suferitŭ multŭ timpŭ și unulŭ din ei a perdutŭ și vederea mai pe urmă.

Pe câtŭ a fostŭ de veselŭ începutul acestei festivitățĭ, pe atâtŭ de durerosŭ a atinsŭ pe toțĭ asistenții acestŭ incidentŭ.

Lucrarea zidirei s'a continuatŭ în acea tómnă până s'a scosŭ fundamentul peste totŭ, la înălțime de unŭ stênjinŭ dela fața naturală a terenului de atuncĭ.

Stef. Emilianŭ.

chiămaţĭ în anulŭ acesta face 119,372 ómenĭ, pe când anulŭ trecutŭ au fostŭ chiămaţĭ pentru eserciţii numai 54,438 reserviştĭ.

Apelulŭ guvernului românŭ
cătră alegĕtorĭ.

In faţa apropiatelorŭ alegerĭ pentru Cameră şi Senatŭ, guvernulŭ se crede datorŭ a expune Ţĕrei vederile sale asupra situaţiei interne şi a reformelorŭ ce ea reclamă.

Generaţiei, care ne-a precedatŭ şi din care avemŭ încă în mijloculŭ nostru câţĭva representanţĭ de frunte, i-a fostŭ datŭ sĕ-şĭ îndeplinéscă marele ei programŭ naţionalŭ. Puternica aspirare a Românilorŭ spre cultura occidentală a fostŭ satisfăcută în formele ei generale. Pe felurite căi şi după diferite idei de partidŭ, a cărorŭ diferinţă însĕ era adeseorĭ mai multŭ aparentă decâtŭ reală, premergĕtorii noştri au fundatŭ monarchia constituţională a României sub dinastia victoriosului Rege Carolŭ I.

Opera trecutului este terminată.

Ceea ce se impune acum generaţiei nóstre este organisarea temeinică a ţĕrei înlăuntrulŭ cadrului constituţionalŭ, în deosebĭ regularea situaţiei economice, descentralisarea administrativă şi independinţa magistraturei.

In ultimii anĭ ai luptelorŭ parlamentare, cererea acestei opere de reformă, deja pré amânată, s'a produsŭ cu stăruinţă şi i s'au indicatŭ şi unele base.

Acum în fine a sositŭ momentulŭ de a concentra activitatea politică asupra reformelorŭ necesare, şi guvernulŭ şĭ-a îndeplinitŭ datoria de a presenta ţĕrei pe cele mai decisive, nu sub forma vagă şi nefolositóre a unui programŭ de dorinţe generale, ci sub forma precisă a chiar proiectelorŭ de legĭ elaborate în amĕnuntele lorŭ.

Tendinţa acestorŭ proiecte de prima necesitate, carĭ, după convingerea guvernului, vorŭ trebui sĕ formeze obiectulŭ desbaterilorŭ parlamentare în noua legislatură, se póte resuma astfelŭ:

Relativŭ la situaţia economică, cea dântêiu preocupare a nóstră a trebuitŭ sĕ fiă sórtea sătenilorŭ şi a meseriaşilorŭ. Intre dênşii şi elementele conducĕtóre ale unui poporŭ există o solidaritate de interese, care nu se póte ignora fără o grea rĕspundere naţională. A stârpi şi a preveni proletariatulŭ în sate şi în oraşe este idealulŭ pe care'lŭ urmărimŭ; şi, dândŭ sătenului tóte înlesnirile putincióse pentru împroprietărire, căutândŭ, pe câtŭ atârnă de guvernŭ, a introduce o mai mare echitate în raporturile dintre proprietarĭ şi sătenĭ, precedândŭ la o organisare administrativă, care sĕ pună populaţia la adăpostulŭ abusurilorŭ biurocraţiei inferióre, credemŭ a realisa unŭ progresŭ seriosŭ. Câtŭ pentru meseriaşĭ şi lucrătorĭ, legea asupra meseriilorŭ va stabili între dênşii o puternică asociare ce-i va apĕra în contra ignoranţei, a neajunsurilorŭ bĕtrâneţei şi a accidentelorŭ.

In privinţa reformei administrative, prin proiectele de lege asupra organisărei comunelorŭ rurale şi asupra organisărei administraţiei generale s'a deosebitŭ cu desăvêrşire comuna rurală de cea urbană şi s'au luatŭ deasupra celei dântâiu sarcinele şi îndatoririle complicate ce o apasă astădĭ şi o împedecă a avé o viéţă propriă mai sănĕtósă, basată pe interesele ei firescĭ. — Siguranţa publică greu compromisă se va spori în modŭ simţitorŭ prin mărirea numĕrului şi micşorarea circumscripţiilorŭ agenţilorŭ directŭ însărcinaţĭ cu paza ei şi tot-d'odată se va reduce din administraţia ḑilnică a comunelorŭ acelŭ formalismŭ secŭ, care nu face decâtŭ a înlesni abusurile şi vexaţiunile de totŭ soiulŭ. — Suprimândŭ din organisarea judeţiană comitetele permanente şi înlocuindu-le cu nouele comitete instituite pe lângă fiecare căpităniă, cărora li s'a datŭ unŭ cercŭ mai largŭ de acţiune, se va face unŭ pasŭ înainte pe calea adevĕratei descentralisări şi a participărei reale a cetăţenilorŭ afacerile administrative.

Instituirea căpităniilorŭ generale întinde acéstă descentralisare asupra tuturorŭ administraţiilorŭ civile ale Statului, unde astăḑĭ enorma îmbulzélă a lucrărilorŭ în biurourile ministeriale face din ce în ce mai anevoiósă o soluţiune grabnicŭ şi dată în cunoscinţă de causă a diverselorŭ cestiunĭ. Proiecte de legĭ asupra organisărei comunelorŭ urbane, asupra înfiinţărei unei gendarmerii, asupra admiterei şi înaintărei în funcţiunile administrative, asupra perceperei dărilorŭ comunale şi judeţiale, în fine asupra modificărilorŭ de introdusŭ în legea actuală electorală comunală şi judeţiană, vorŭ completa organisarea proiectată şi vorŭ forma unŭ codŭ administrativŭ coordonatŭ, care va căuta a desvolta instituţiunile fără a produce confusia ce ar resulta din o reformă prea radicală.

In justiţiă, guvernulŭ propune Corpurilorŭ legiuitóre inamovibilitatea pentru curţile de apelŭ, pentru preşedinţii de tribunale şi pentru judecătorii de instrucţiune, aceştia în deosebĭ pentru a fi la adăpostŭ de bănuiala influenţelorŭ guvernamentale. Intră firesce, în vederile guvernului de a întinde inamovibilitatea la tóte organele legei, treptatŭ cu învĕţămintele experienţei, şi de a completa reforma prin ameliorarea retribuţiunei magistraţilorŭ. Legea pentru organisarea judecătoréscă s'a mai preocupatŭ a pune la disposiţia sătenilorŭ justiţia simplă şi expeditivă ce nu i-au putut'o da judecătoriile comunale.

In administrarea financelorŭ, guvernulŭ îşĭ propune a remania unele din imposite pe base mai echitabile, spre a puté desfiinţa acele dărĭ, pe carĭ opinia generală le consideră ca mai îngreunătóre şi mai nedrepte, precum taxa asupra rachiurilorŭ şi spirturilorŭ şi taxa de 5% asupra funcţionarilorŭ; a reforma instituţia creditelorŭ agricole, a cărorŭ situaţiă inspiră legitime îngrijirĭ, spre a micşora pagubele eventuale ce potŭ aduce Statului şi spre a le pune în stare sĕ rĕspundă în realitate la necesităţile cultivatorilorŭ pentru carĭ au fost create; în fine, a restabili valórea monetei fiduciare astăḑĭ în circulaţiă, restituindŭ datoria provenită din biletele ipotecare şi luândŭ tóte celelalte mĕsurĭ necesare spre a scăpa comerciulŭ şi creditulŭ publicŭ de neajunsurile agiului şi a împedeca reîntórcerea sa.

In departamentulŭ 'cultelorŭ şi alŭ instrucţiunei publice suntŭ deocamdată douĕ marĭ trebuinţe de satisfăcutŭ. Este ântêiu îmbunĕtăţirea sórtei clerului de mirŭ; pentru acestŭ scopŭ S-tulŭ Sinodŭ 'şĭ va termina în sesiunea de tómnă proiectulŭ începutŭ pentru organisarea eparchielorŭ; ér o parte a mijlócelorŭ materiale neapĕratŭ cerute, se va procura din monopolisarea în favórea preoţilorŭ mirenĭ a producerei şi vênḑărei unorŭ obiecte necesare cultului religiosŭ. A doua trebuinţă urgentă este întinderea învĕţământului realŭ; actualele gimnasii reale vorŭ fi completate pănă la 7 clase (s'a şi făcutŭ începutulŭ cu celŭ din Brăila) şi absolvenţilorŭ lĭ-se va deschide întrarea legală la facultăţile de sciinţă şi de medicină, precum şi la scóla superióră de podurĭ şi şosele. O asemenea direcţiă dată unei părţĭ a învĕţământului publicŭ dela clasicismulŭ exclusivŭ de astăḑĭ spre studiele mai practice ne îndreptaţesce a spera accelerarea mişcărei economice şi industriale şi înfrênarea tendinţei spre funcţionarismŭ.

Acestea suntŭ reformele principale pe care ministrulŭ le crede indicate în starea actuală a Ţĕrei.

Rĕmâne acum ca D-vóstră, D-lorŭ alegĕtorĭ, sĕ hotărîţĭ prin representanţii ce 'i veţĭ alege, décă primiţĭ — în tendinţă generală — aceste idei de reformă, fără de care, după convingerea nóstră, Ţéra va cădé în nisce lupte sterile ce vorŭ întârḑia propăşirea şi întărirea naţiunei.

Făcêndŭ acestŭ apelŭ, ne adresămŭ cu încredere la cugetulŭ înţeleptŭ şi cumpĕtatŭ alŭ poporului românŭ.

Bucurescĭ, 12 Sept. 1888.

Th. Rosetti, P. P. Carpŭ, T. Maiorescu, Al. B. Ştirbeiu, Generalŭ Barozzi, M. Germani, Al. Marghilomanŭ.

„Monitorulŭ Oficialŭ.

Intêmplărĭ diferite.

Sinucidere. In Parisŭ s'a sinucisŭ unŭ conte maghiarŭ, Pállffy Arthur. Causa sinuciderei sale se ḑice, că ar fi fostŭ miseria.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Strigoniu, 29 Septemvre. Cea mai nouă oposiţiune a seminarului din Tyrnau (Nagyszombat) s'a făcutŭ la avisulŭ directŭ alŭ Primatelui Simor. *Primatele* a declaratŭ, că *nu sufere ca organele guvernului sĕ subscrie testimoniile pe câtŭ timpŭ legea nu le asigură acestŭ dreptŭ.* Inspectorulŭ scolarŭ cunoscêndŭ acéstă hotărîre a cerutŭ instrucţiunĭ dela guvernŭ, şi a primitŭ ca rĕspunsŭ *sĕ persiste în exercitarea drepturilorŭ ce se cuvinŭ guvernului.* Guvernulŭ a îndrumatŭ pe calea ordinaţiunei tóte municipiele *de a considera tóte testimoniile dela preparandia din Tyrnau, carĭ nu suntŭ subscrise de inspectorulŭ scolarŭ reg., ca nevalabile.*

Viena, 29 Septemvre. — La eserciţiile de tirŭ ale artileriei aprópe de Felixdorf s'a întêmplatŭ unŭ casŭ, care puté sĕ pună seriosŭ în periculŭ viéţa monarhului. Pe la ameḑĭ Maiestatea Sa a datŭ ordinŭ sĕ înceteze foculŭ. Se pare însĕ că semnalulŭ de încetare n'a fostŭ auḑitŭ de bateria care era postată la spate în distanţă de 1000 de metri, căcĭ când monarchulŭ a călăritŭ cu suita sa peste spaciulŭ de tirŭ, s'a auḑitŭ deodată o bubuitură de tunŭ. Ghiuleaua a trecutŭ peste şanţulŭ infanteriei aruncândŭ cu putere în aerŭ nisipulŭ. A doua împuşcătură a fostŭ oprită. Décă prima împuşcătură s'ar fi datŭ numai cu câteva secunde mai târḑiu, s'ar fi pututŭ causa o grozavă nenorocire.

Stuttgart, 29 Septemvre. Impĕratulŭ Germaniei a plecatŭ erĭ după ameḑŭ la Mainau.

Bucurescĭ, 29 Septemvre. In tabĕra maiorităţii de mai înainte s'a produsŭ o scisiune. Mai mulţĭ membri distinşĭ ai partidei liberale au declaratŭ, că numele lorŭ au fostŭ subscrise în apelulŭ electoralŭ fără consimţĕmêntulŭ şi consfătuirea lorŭ.

Berlinŭ, 29 Septemvre. Se crede că persóna, care a datŭ spre publicare memoriile împĕratului Fridericŭ, este unŭ vechiu cunoscutŭ alŭ principelui Bismark, care a fostŭ odinióră colegulŭ sĕu diplomaticŭ.

DIVERSE.

Pedépsă de mórte prin electricitate. Legea cea nouă în privinţa pedepsei de mórte prin electricitate în New-York va intra dela 1 Ianuarie în vigóre. După acéstă lege condamnatulŭ 'şĭ va primi pedépsa în timpŭ de 10 ḑile după publicarea sentinţei. Maşina electrică de pedépsă, care va înlocui furcile înfricoşate, se compune dintr'o bateriă electrică sêu dintr'unŭ Dinamo, dintr'unŭ scaunŭ anume construitŭ, puţină sîrmă de aramă, unŭ gulerŭ de oţelŭ şi douĕ brăţărĭ de mână. Acéstă maşină nu costă mai multŭ decâtŭ 600 de mărcĭ. Dupăce condamnatulŭ se pune în scaunŭ, se légă sîrmele conducĕtóre cu gulerulŭ 'şi cu brăţările dela mână. O simplă apăsare la unŭ punctŭ alŭ maşinei este de ajunsŭ pentru ca curentulŭ electricŭ sĕ trécă cu tótă puterea sa prin corpulŭ condamnatului şi mórtea este produsă în $^{1}/_{100}$ parte de secundă, relativŭ fără durerĭ.

Banchetulŭ ómenilorŭ graşĭ. Associaţiunea americană a ómenilorŭ graşĭ a datŭ alŭ douĕḑecĭ şi doilea banchetŭ anualŭ la Glen Island, care s'a petrecutŭ în cea mai mare veseliă. Óspeţii, în numĕrŭ de o sută, aveau toţĭ o poftă de mâncare straşnică şi astfelŭ au înghiţitŭ alimente solide şi licuide într'o cantitate spăimântătóre. La sfêrşitulŭ mesii s'au pronunţatŭ discursurĭ, carĭ s'au ocupatŭ negreşitŭ de arta d'a se îngrăşa şi de prestigiulŭ burţii marĭ. Când, după terminarea mesii, ómenii graşĭ s'au urcatŭ ér în vaporŭ ca sĕ se întórcă la New-York, s'au luatŭ pentru îmbarcare aceleaşĭ mĕsurĭ ca cele ce se luaseră pentru debarcare: numai câte unŭ singurŭ óspe putea sĕ trécă odată pe puntea pusă între cheiu şi batelŭ. Puntea se încovoia, scândurile trosnéu sub paşii acestorŭ coloşĭ omenescĭ, dér n'a fostŭ nicĭ unŭ accidentŭ, şi ómenii graşĭ s'au întorsŭ teaferĭ şi nevătămaţĭ pe la casele lorŭ, după ce s'au legatŭ între ei sĕ se întâlnéscă la anulŭ, la unŭ nou banchetŭ.

Cea mai mare corabiă în vechime. Afară de corabia lui Noe cea mai mare corabiă din vechime a fostŭ acea a lui „Hiero" regele Syracusei construită sub direcţiunea lui Archimedes. Se istorisesce că Ptolomeu Philopater construise o corabiă de 420 urme lungime, 28 lăţime şi 48 înălţime; ea conţinea 4,000 lopătarĭ 400 matrozĭ şi 3,000 de soldaţĭ. Cu tóte acestea ea nu se póte compara cu corabia lui Hiero. In acésta se găséu tóte apartamentele, ca şi într'unŭ palatŭ odăi întinse; galerii, grăginĭ, grajdurĭ, băi etc. Era încunjurată cu fierŭ şi cu ḑidŭ şi avea 8 turnurĭ şi fortăreţe.

Minele cele mai afunde şi mai înălţate. Cele mai înălţate mine de pe pămêntŭ suntŭ minele de argintŭ dela „Potosc" în Parisŭ, carĭ suntŭ la o înălţime de 11,367 urme de-asupra nivelului mării. Şi cele mai afunde suntŭ minele de sare din Neusalzwerk în Westfalia, carĭ suntŭ la o adêncime de 2050 urme sub nivelulŭ mării.

Ḑilele cele marĭ. In părţile cele nordice ale Prusiei, d. e. la Bremen, şi în Svedia meriodională, ḑiua cea mai lungă este de şése-sprĕ-ḑece óre şi jumĕtate, pănă la 17 óre, şi cea mai scurtă de 7 óre. La St. Petersburg în Rusia, Tobolsk în Siberia, ḑiua cea mai lungă este de nouă-sprĕ-ḑece césurĭ, şi cea mai mică de cincĭ césurĭ. La Tornea în Finlanda, cea mai lungă ḑi este de douĕḑecĭ şi una şi ½ óre, şi cea mai scurtă de douĕ óre şi jumĕtate. La Wardhuys în Norvegia, ḑiua duréză fără întrerupere dela 21 Maiu pănă la 22 Iulie, şi la Spitzbergen cea mai lungă ḑi este de trei lunĭ şi jumĕtate. Cu câtŭ vomŭ merge şi mai spre nordŭ, cu atâtŭ ḑilele se mărescŭ. Ḑilele cele mai lungĭ suntŭ cele dela Polarĭ căcĭ duréză şése lunĭ în continuu.

ULTIME SCIRĬ.

Berlinŭ, 27 Septemvre. „Gazeta Germaniei de Nord" vorbindŭ de pretinsulŭ jurnalŭ alŭ Impĕratului Fridericŭ în care atitudinea regelui Ludovicŭ alŭ Bavariei este criticată, reamintesce repedea decisiune a regelui de a mobilisa armata şi scrisórea sa autografă adresată împĕratului Wilhelm şi prin care cerea restabilirea imperiului. Nu se vorŭ uita niciodată simţĕmintele naţionale şi eroismulŭ Bavarezilorŭ.

Cair, 27 Septemvrie. Unŭ nou proiectŭ care are de scopŭ de a căuta mijlócele pentru găsirea lui Stanley există în Statele-Unite. Nu se scie décă e datoritŭ iniţiativei private sêu guvernului. D. Chaillelong a primitŭ de a dirige expediţiunea.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 28 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.40
Renta de hârtiă 5%	90.50
Imprumutulu căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	97.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatu-Timişu	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.40
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescu	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.10
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	123.25
Renta de hârtiă austriacă	81.25
Renta de argintŭ austriacă	81.75
Renta de aurŭ austriacă	110.65
Losurĭ din 1860	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare	875.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	306.15
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	313.60
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.68
Napoleon-d'orĭ	9.56
Mărcĭ 100 împ. germane	59.22½
Londra 10 Livres sterlinge	121.15

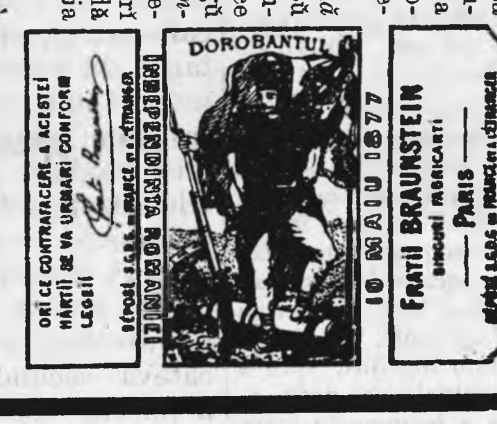
Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Care este cea mai bună hârtiă pentru ţigărĭ?

Acéstă întrebare fórte importantă pentru fiă-care fumătorŭ de ţigărĭ s'a stabilitŭ deja în modulŭ celŭ mai nedubios.

Nu este reclamă gólă, ci unŭ faptŭ constatatŭ prin autorităţĭ scientifice de primulŭ rangŭ pe basa *analisei comparative* a diferitelorŭ hârtiĭ de ţigărĭ mai bune, ce se află în comerţŭ, că hârtia de ţigărĭ

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES"

şi

☛ **„DOROBANŢULŬ"** ☚

din fabrica **BRAUNSTEIN FRÈRES** la Parisŭ,

65 Boulevard Exelmans,

este cu deosebire cea mai uşóră şi cea mai escelentă.

După ce s'a stabilitŭ acésta între altele prin **Dr. Pohl**, profesorŭ la facultatea technică în Viena, **Dr. Liebermann**, profesorŭ şi conducĕtorŭ alŭ stabilimentului chemicŭ de statŭ în Budapesta, şi o **analisă comparativă**, făcută în Iuliu 1887 după puncte de vedere nouĕ higienice de cătră **Dr. Soyka**, profesorŭ de Hygieniă la Universitatea nemţéscă din Praga, a produsŭ chiar resultatulŭ strălucitŭ, că hârtiele de ţigărĭ **„Les dernières Cartouches"** şi **„Dorobanţulŭ"** suntŭ cu 23—74% **mai uşóre**, şi că impărtăşeşte fumulŭ de tutunŭ cu 23—77% **mai puţine** părţĭ streine, ca celelalte hârtiĭ analisate. Veritabilă este numai aceeaşĭ hârtiă, a căreĭ Etiquetă sémĕnă cu desemnulŭ aci imprimatŭ şi care órtă firma **Braunstein Frères**.

Fabrica a deschisŭ unŭ depositŭ pentru vêndare en gros a **hârtiei de ţigărĭ şi a tuburilorŭ pentru ţigărĭ**

BRAUNSTEIN FRÈRES, 193,50—41

WIEN, I. Bez., Schottenring Nr. 25,

şi află aceste articole la tóte firmele mai marĭ, carĭ au de vêndare asemenea mărfurĭ.

PUBLICAŢIUNE.

Pentru statorirea definitivă a listei virilĭştilorŭ în representanţa oraşului Braşovŭ pro 1889, subscrisa comisiune în înţelesulŭ §-luĭ 33 alŭ art. de lege XXII din 1886 — va ţiné şedinţă publică **Mercurĭ în 3 Octomvrie (21 Septemvrie 1888** la 3 óre postmeridiane în sala sfatuluĭ orăşănescŭ.

Ceĭ interesaţĭ se avisézá despre acésta.

Braşovŭ, în 17 (29) Septemvrie 1888.

Iuonŭ Lengeru m. p.
preşedintele comisiunii pentru conscrierea virilĭştilorŭ.

Nru. 5600—1888.

PUBLICAŢIUNE.

La subscrisulŭ căpitănatŭ se află următórele obiecte găsite:

Mai multe sume de banĭ în argintŭ şi hârtiă; giuvaericale şi anume: brochurĭ, brăţelete, cercei, unŭ orologiu de damă dimpreună cu lanţŭ, mai departe diferite năframe, corturĭ şi icóne.

Se provócă decĭ toţĭ păgubaşiĭ ca la casŭ décă vorŭ fi în stare sĕ'şĭ documenteze dreptulŭ de posesiune, sĕ 'şĭ ridice obiectele dela subscrisulŭ căpitănatŭ.

Asupra acelorŭ obiecte însĕ, carĭ începênd cu ḑiua acesteĭ publicărĭ, nu se vorŭ ridica dela subscrisulŭ căpitănatŭ în decursulŭ unuĭ an, se va dispune conform disposiţiunilor legale.

B r a ş o v ŭ, 19 Septemvrie 1888.

Căpitănatulŭ orăşenescŭ.

Turnătoria de ferŭ şi fabrica de maşinĭ a luĭ SCHLICK

SOCIETATE PE ACŢII

FABRICA ŞI DIRECŢIUNEA:
VI. Aeussere Waitznerstrasse 1696/1699.

Budapesta

BIROULŬ IN ORAŞŬ ŞI DEPOSITULŬ:
VI. Waitznerring 57.

Maşinĭ de sĕmĕnatŭ în brazdă „TRIUMPH" şi „HALADAS" patentate ale luĭ SCHLICK.

Maşinĭ de sĕmĕnatŭ care împrăştie grăunţele;

Plugurĭ patent. ale luĭ Schlick cu 2 şi 3 fiare

Plugurĭ-Rayol patent. ale luĭ SCHLICK.

Plugurĭ cu unŭ ferŭ originale Schlick şi Vidats,

Unelte agricole, grape, fărîmătorĭ de bulgărĭ,

Tocătorĭ, tăietorĭ de sfeclă, maşinĭ pentru mustŭ de sfeclă, batóse de porumbŭ, (cucuruzŭ) **Morĭ pentru fărîmatŭ.**

Garniturĭ de treieratŭ cu vaporŭ şi cu vêrtejŭ (Göpel).

Morĭ pentru curăţitŭ, Morĭ pentru măcinatŭ.

Părţĭ aparţinĕtóre de tóte sistemele de plugurĭ pentru reservă se află la depositŭ.

Preţurile cele mai eftine. — Condiţiunile de plată fórte favorabile. — Preţurĭ-Curente la cerere gratis şi franco.

☛ **OBSERVARE.** ☚

Ne onorămŭ a aduce la cunoscinţa p. t. D-lorŭ Clienţĭ, că de şi amŭ mutatŭ partea cea mai mare a birourilorŭ nóstre ce se aflau în Budapesta **VI., Waitzner-Boulevard No. 57,** în etablisementulŭ fabriceĭ nóstre aflătorŭ: **Budapesta, VI., Äussere Waitznerstrasse Nru 1696—99,** totuşĭ susţinemŭ în interesulŭ şi pentru comoditatea onor. d-nĭ clienţĭ unŭ birou în oraşŭ, în localitatea de până acum, unde sĕ află unŭ depositŭ cu tóte productele nóstre de obiecte pentru ḑidirĭ şi de maşinĭ agricole.

Cu înaltă stimă

28,18—14 **Direcţia turnătoriei de ferŭ şi a fabricei de maşinĭ a luĭ Schlick, societate pe acţiĭ.**

REPAT!

APA MINERALĂ
de
„REPAT"

introdusă numai de scurtŭ timpŭ în comerţŭ, în urma **cualităţilorŭ ei superióre** precum şi a **gustuluĭ escelentŭ** este deja în generalŭ recunoscută şi plăcută.

Se află totdeauna próspetă în cele mai multe băcănii, magazinurĭ de vinŭ, farmacii şi restauraţiunĭ, precum şi pentru cumpĕrărĭ en-gros la Depositul principalŭ

G. GIESEL,

180,12—10 Braşovŭ, Strada Teatruluĭ Nr. 312.

REPAT!

REPAT! REPAT!

Rugămŭ pe domniĭ abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiuneĭ sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatuluĭ postalŭ şi numeriĭ de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.